

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1606. usque ad annum 1610

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1776

VD18 90118820

§. 46. Tumultus in Polonia ob Religionis diversitatem suscitati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67222](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67222)

die Dominica Conciones habere cæpe-
 rant, quo comperto Senatus Episcopum
 rogabat, ne post suum discessum Je-
 suitas eo loco relinqueret, secus hi pro-
 priæ suæ culpæ imputent, si contume-
 liose a civibus haberentur. Spreto hoc
 Senatus monito Episcopus Jesuitas Re-
 gio diplomate tutos esse respondit: Se-
 natus tamen Regem sinistre edoctum
 fuisse prætexens, literis publice affixis
 declarabat, quod Regem melius edo-
 cere, interim vero de jure suo nihil re-
 mittere vellet. Igitur prævalente Se-
 natu Jesuitæ Parochiali domo iterum
 cedere compelluntur, sparsis contra eos
 famosis libellis, in quibus de ambitio-
 ne, avaritia, & aliena invadendi cu-
 piditate perperam insimulabantur.

Sæc. XVII.
 A. C. 1606.

§. XLVI.

*Tumultus in Polonia ob Religionis
 diversitatem suscitati.*

Nec majori tranquillitate fruebatur
 ipsemet Sigismundus III. Poloniæ
 Rex; cum enim Annam Austriacam du-
 xisset, nonnulli Proceres veriti, ne quid
 ex his nuptiis detrimenti caperet publi-
 ca libertas, propter Austriacæ Domus
 Jesuitis addictissimæ potentiam, serere
 suspiciones & populum commovere cæ-
 perant. His omnium primi sua nomina

*Hospin. hist.
 Jes. p. 197.
 Lucius Hist.
 Jes. l. c.*

H 5 dede-

Sæc. XVII. dederunt hæretici, non modo Catho-
A. C. 1606. licæ Religionis odio incensi, sed & i-
 latis privatorum injuriis laceffiti: acci-
 dit enim, quod die decima tertia Martii
 Posnanix Jesuitarum Scholares trecenti
 fere numero inita cum aliis conspira-
 tione, impetum in Lutheranorum Tem-
 plum facerent, perfractisque foribus
 scammisque in unum congestis ince-
 dium excitarent, quo totum ædificium
 brevi in cineres versum est. Pari quæ-
 que furore Nosocomium devastarunt
 unde A catholici ad celebranda sæcra
 suæ sacra in patenti campo convenire
 cogebantur: cum vero & Cracovix
 diosi quidam Lutheranorum Templum
 destruxissent, Protestantes apud Regem
 Ordines de hac injuria Varsoviæ con-
 questi sunt. Ceterum Jesuitæ missis ad
 Regem Legatis significabant, quod dis-
 cipulos suos in officio continere haud
 potuerint, cum hi indiscreto Religio-
 nis Zelo accensi, hæc Tempia omnia
 diruta voluerint, eorumque restaura-
 tionem inhiberi postularint, ne acrimo-
 nis turbis ansa præberetur. Nihilominus
 Rex, ut Procerum querelæ discutirentur,
 Varsoviam Comitibus indicavit, quorum
 tamen exitum haud præstolantes
 Lutherani foedus sub spectatuendæ
 libertatis obtentu iniere, præcipuo
 Authore Zebridonio Cracovien-
 si Præ

Præfecto, qui fæderatorum Ducem con-
 stituit Stadniskium pariter Protestan-
 tium doctrinæ vitæque licentiosæ valde
 deditum. Interim vero ingentes turbæ
 in comitiis Varsoviensibus inter Eccle-
 siasticos & sæculares Proceres oriebantur: Hi enim pro sectæ suæ libertate
 obtinenda, & Jesuitis ex Cracovia, Sen-
 domiria, Varfovia, Leopoli &c. ejicien-
 dis, necnon pro oneribus abrogandis,
 Ordinumque privilegiis tam acriter de-
 certabant, ut Rex pacis conservandæ
 studio in eorum sententiam abire vide-
 retur, Ecclesiasticis tamen nihil in Re-
 ligionis negotio immutandum conten-
 dentibus: Fœderati igitur, qui vulgo
 Rokossani appellabantur, cum nihil pro-
 ficere cernerent, Lublini invito Rege
 conventum celebrant, in quo tamen
 confuse, nimisque insolenter res ab eis
 agebantur; ipsum enim Regem convi-
 tiis proscindere ausi, insuper se armis
 Religionis libertatem vindicatu-
 ros, jurisjurandi religione sese obstringebant,
 acerbius contra Jesuitas declamante
 quodam Equite Polono, cujus oratio
 a Rudolpho Hospiniano aliisque reci-
 tatur. Hoc comperto Rex a Patre Sar-
 ga Jesuita, ut fertur, persuasus, abrupto
 pacis negotio vim vi repellere statuit:
 rursus tamen res ad concordiam ad-
 ducta est, ubi vero quatuor ex his fœ-
 dera-

Sæc. XVII.
 A. C. 1606.

Sæc. XVII. deratis Regis jussu debitas luebant pæ
 A. C. 1606. nas, Rokoffani inde irritati denuo ad
versus Regis copias movent: dimica-
 tur utrinque, victoria tamen in an-
 piti relicta. Ergo rursus de concordia
 agitur, Rege subditorum sanguini pa-
 cente, & Rokoffanis ad pacem nece-
 sitate compulsis; incautius enim pro-
 gressi, hinc fluvio, inde circumfusi
 agminibus regiis inclusi effugere hau-
 poterant: Tandem vero utrinque con-
 ventum, ut Razivilius necnon Craco-
 viensis Præfectus in proximis Regni co-
 mitiis ad reddendas suæ rebellionis ra-
 tiones se judicio sisterent, fide data, ut
 neutri id fraudi esset. Ceterum sanio-
 res haud diffitebantur, ad tuendam
 Regni tranquillitatem plurimum inter-
 esse, ut nimia Nobilitatis licentia justo
 temperamento reprimeretur: Protestan-
 tes tamen vociferabantur, quod exal-
 tata Regia potestate libertas conscientiarum
 concessa labefactaretur, idque sibi et
 magis persuadebant, quod Jesuitæ, qui
 consiliis *exoticis*, ut inquebant illi, fere
 reguntur, plurimum auctoritate in Aula
 pollerent, atque eandem querelis con-
 tra Protestantes motis turbarent.

§. XLVII.

Justi Lipsii obitus.

Inter